

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת נח

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:
A0799326426@GMAIL.COM
058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

תוכן הענינים

פרשת נח

מתוך רעזא דרעזין ג

שב"ק פר' בראשית תשפ"ד

עריכת השולחן הטהור ליל שב"ק ז

קידושא רבא בצפרא דשבתא י

רעזא דרעזין יד

שיחות קודש

שמחת הבר מצוה לנכד הרה"צ רבי אהרן ברנדויין מסטרעטק שליט"א לרפו"ש ... יט

סעודת ראש חודש לדגל ייסוד שיעור 'עמוד היומי' בהיכל בית מדרשינו ... כא

סעודת ראש חודש בהיכל בית מדרשינו נג

תולדותיהם של צדיקים

הרה"ק בעל מאור עינים זי"ע נה

הרה"ק בעל יסוד העבודה מסלונים זי"ע נו

פרשת נח

צהר תעשה לתיבה וגו' (בראשית ו טו).
ומפרש רש"י 'צהר - יש אומרים
שהיה חלון, ויש אומרים שהיה אבן
טובה המאירה להם'.

ודקדק כ"ק אאמו"ר זי"ע בשם חומש
'תורה תמימה' (בהערות),
שאיך אפשר שאור החלון היה מספיק
לכל התיבה, שכן אורך התיבה היה
שלוש מאות אמות, וביאר שבאמת
היו כמה וכמה חלונות שהספיקו להאיר
לכל התיבה.

וב"ק אאמו"ר זי"ע אמר לתרץ על
פי דברי רש"י הנ"ל, ובאמת
שניהם אמת ו'אלו ואלו דברי אלוקים
חיים', והוא שהאור נכנס דרך החלון,
והאבנים הטובות והמרגליות קיבלו את
האור מחלון התיבה, והגדילו והפיצו
את האור בכל התיבה כולה.

והנה ידוע מה דאיתא בגמרא חולין
(:ב) 'רבי שמעון בן פזי רמי,
כתיב ויעש אלוקים את שני המאורות
הגדולים (בראשית א, טו), וכתיב את

המאור הגדול ואת המאור הקטן (שם),
אמרה ירח לפני הקב"ה ריבונו של
עולם, אפשר לשני מלכים שישתמשו
בכתר אחד, אמר לה לבי ומעמי את
עצמך וכו' אמר הקב"ה הביאו כפרה
עלי שמיעמתי את הירח' וכו'.

ודקדק כ"ק אאמו"ר זי"ע שלכאורה
צריך ביאור דברי הגמרא
מכמה טעמים, ראשית שאם צדקה
הירח במענתה על שני מלכים, א"כ
למה אמר דווקא לה למעט את עצמה
ולא את החמה, ועוד תמוה שאם אכן
כך עלה הרצון לפניו יתברך שיהיה
משום שטענת הירח היא צודקת, א"כ
למה היה הקב"ה צריך להביא על זה
כפרה, ושלישית צ"ב שלפי הידוע הרי
אין לירח אור עצמי אלא כל אורה
מגיע מהחמה, וא"כ מה היתה הטענה,
הרי מאחר שהיא רק מקבלת את
אורה, הרי בזה כבר אין גדר של שני
מלכים שמשתמשים בכתר אחד, והירח
היא בבחינת 'גדול הסמוך על שולחן
אביו' שנקרא קטן (ב"מ יב:).

ותירץ שבאמת מתחילת מעשה בראשית היתה בכוח הלכנה לקבל את אור החמה, ולהחזיר אור גדול יותר מאור החמה, והיינו שהיתה בכוחה להגדיל את אור החמה כדמיון זכוכית המגדלת, ועל זה באה המענה על שאין שני מלכים משתמשים בכתר אחד, שבאמת היה אפשר שהחמה היתה נותנת אור, והלכנה היתה בכוחה להגדיל את האור ולהעצים אותה, ומה שלא היתה בכוח האחד היתה בכוח השני, וע"י כך היתה כוחם משתווה, והיו שפיר שני מלכים משתמשים בכתר אחד, ששתיהם היו בכוחם להאיר כל אחת ע"י כוחו שלה, וכדי ליישב את טענת הירח היה באמת די עכ"פ בלהשוות את כוח החזרת האור של הירח, לכוח נתינת האור של החמה, אלא בשביל שהקטין את אור הירח פחות מאור החמה מה שלא היה צריך, לכן היה כביכול השי"ת צריך שיביאו ישראל כפרה, ומוכן שפיר.

וזוהו התפקיד של האב להשפיע אור תורה ומצוות על בניו, באופן שהבנים יקבלו את האור ועל ידי כן יוכלו להשפיע בחזרה אור עצום וגדול יותר ממה שקבלו, ויתקיים באב מה שאמרו חז"ל (סנהדרין קה): 'בכל אדם

מתקנא חוץ מבנו ותלמידו', שהאב המשפיע אור תורה ומצוות ויראת שמים לבניו, על ידי זה הבנים מקבלים את האור ומתעלים עד כדי כך, שעוד משפיעים בחזרה אור כפול ומכופל ממה שקבלו, עכ"ד.

ויש להוסיף על דברי קדשו, על פי מה שכתב זקני כורע קודש על הפסוק (בראשית ח טז) 'ויאמר ה' לנח צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך', ובמדרש (בר"ר לד ו) דרשו על הפסוק (קהלת ג א) 'לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים' זו"ל 'זמן היה לנח ליכנס לתיבה, שנאמר בא אתה וכל ביתך אל התיבה, וזמן היה לו שיצא ממנה, שנאמר צא מן התיבה', ע"כ.

וביאר שכן ישנם שתי בחינות בזמן, הא' הוא 'עת' הרומז לענין למעלה מן הזמן שאינו ניתן להיחלק, והב' הוא 'רגע' הרומז לזמן מוגבל ומוחש, וכדאיתא בחז"ל (ברכות ז) 'ואל זועם בכל יום, וכמה זעמו רגע', ומשמע שיש לו חלק וגבול, עכ"ד.

והנה חשבתי להוסיף בביאור דבריו הק', בהקדם דברי כ"ק אאזמור"ד זי"ע שהביא בשם מרן הבעש"ט הק' על הפסוק 'צהר תעשה

אדם מכפר עליו, ולכן שפיר איתא במדרש על יציאתו שהוא כענין 'עת' שאין לו גבול וחלק, והוא כיון שאין לעבודה זו השגה גבולית, אלא נשגבה מעלתה ביותר עד אין חקר.

והנה ראינו לעיל בדברי אאמו"ר זי"ע שהאור היה נכנס לתוך התיבה

והאבנים הטובות היו מפיצות את האור לכל אורך התיבה, וכן היתה כוח הלבנה לקבל את האור מהחמה ולהגדילה ביותר, ולפי דברינו יבואר ביותר שהכוונה בזה לאור התורה, והאדם המתנהג בדרכי התורה גם בהיותו עוסק בצרכי חול בעוה"ז, הריהו מפיץ ומגדיל את אור התורה גם במקומות הגשמיים, ובוה נעלית מעלתו מאוד.

ויעזור השי"ת שנוכה לעבוד את השי"ת בין בתורה ובתפילה ובין בהיותנו שקועים בעניני העוה"ז, ובזכות זה ניצל מכל הפגעים ומרעין בישינ בעולם הזה, ונוכה לגאולה השלימה ולבנין ביהמ"ק כביאת גוא"צ בב"א.

מתוך רעוא דרעיון פרשת נח תשפ"ג

לתיבה, שהכוונה בזה לתיבות של תורה ותפילה, שכן אנו חיים בדור כעין דור המבול מרוב התאוות הרעות הסובבים אותנו, והעצה להינצל הוא רק על ידי שניכנס לתיבה היינו להיות שקוע בתורה ובתפילה, והם שיגינו בעדנו להיות ניצלים מתחלואי העולם.

והנה יש בחינה של עבודת השי"ת בעת שלומד ומתפלל, אלא שיש בחינה נעלה מזו אם האדם עובד את השי"ת גם בזמן שעוסק בחפצי חול בשוקים וברחובות, שאם נוהג את עצמו בדיני התורה אז מקיים 'בכל דרכך דעה', והוא נעלה במידה במה שמקדש את שמו יתברך גם בעניני גשמיים.

והנה נח כשיצא מהתיבה הקריב קרבנות (בראשית ח כ), ורומז על ענין העלאת עניני הגשמיים להיותם רוחניים קרבים להשי"ת, וגם כהיום שאין ביהמ"ק קיים איתא בחז"ל (ברכות נה.) 'כל זמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על ישראל, ועכשיו שלחנו של

שב"ק פר' בראשית תשפ"ד

עדיבת השולחן הטחוד ליל שב"ק

לטעם הנודע לו, גם ידוע לידועי אמת, ונתחכם ה' וברא יום אחד הוא ידוע לה', ובו כיום חוזר ה' ומשפיע נפש לעולם שיעור המקיים עוד ששת ימים, וכן על זה הדרך, וזולת זה היום היה העולם חרב בגמר ששת ימים וחוזר לתוהו ובוהו, וצריך ה' להכינו פעם ב' ובאמצעות שבת העולם עומד, והוא אומרו 'כי בו', פירוש באמצעות יום זה 'שבת מכל מלאכתו'.

ומבאר האור החיים הק' דלפי פירוש זה מצאנו נחת רוח במאמר אחד שאמרו חז"ל (שבת קי"ט): כל המקדש וכו' ואומר ויכלו וגו' כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. ודכריהם רחוקים ורחוקים לפי הנראה מי שמע כזאת שיבא אדם וישתתף בדבר שכבר נגמרה מלאכתו, אין אחר מעשה כלום, וכמה יעשה שותף. עוד מה היא הפעולה הגדולה הזאת שבאמצעותה ישיג השגה זו.

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות (בראשית ב א-ג).

באור החיים הק' כותב שצריך לדעת כוונת הכתוב 'כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות'. ומפרש כי העולם היה חסר הקיום, עד שבאתה שבת ועמד העולם. ויש להעיר בזה שאותם ימים קודם שבאה שבת במה היה העולם עומד, וכשם שהספיק לחיות באותן ימים בלא נפש השבת היה מתמיד והולך. אכן מצינו כי הקב"ה גילה הדבר במה שאמר (שמות כ יא) בעשרת הדברות 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'', הרי גילה, כי בשעת הבריאה לא ברא ה' כח בעולם זולת לעמוד ששת ימים,

אִתָּא בגמרא (שבת קמ"ג) כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, שנאמר 'ויכולו', אל תקרי 'ויכולו' אלא 'ויכלו', ומפרש רש"י 'ויכלו', הקב"ה וזה, שמספר בשבחו של מקום ובשבח של שבת. עוד בגמרא שם, מניין שהדיבור כמעשה שנאמר (תהילים לג ו') 'בדבר ה' שמים נעשו'.

עוד כתב הגמרא שם, כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו, שני מלאכי השרת המלווין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו (ישעיה ו') 'ומר עונך וחטאתך תכופר', תניא ר' יוסי בר יהודה אומר, שני מלאכי השרת מלווין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו, אחד טוב ואחד רע, וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך וממתן מוצעת, מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו, ואם לאו מלאך רע אומר, יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו. אמר ר' אלעזר לעולם יסדר אדם שלחנו בערב שבת, אע"פ שאינו צריך אלא לכיית. ואמר ר' חנינא לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת, אע"פ שאינו

ועוד לו יהיה שיהיה מעשה זה גדול עד מאוד, מנין להם לומר דבר זה שהוא נעשה שותף.

ולמה שפירשתי אמת יהגה חכם, ודבר ה' בפיהם אמת בטעם צודק, כי להיות שהשבת הוא המקיים העולם כל ששת ימים, ואחר עבור ששת ימים יבא שבת אחרת ויחיהו ויקימהו עוד ששת ימים אחרים, ולך לדעת כי מציאות השבת בעולם הוא קיומו שמקיימים אותו, כי אם אין מקיימים שבת אין שבת, ולזה כל המקדש את השבת וכו', פירוש מקיים ושומר קדושתו, באמצעות זה ישנו לשבת, ומאמצעותו מתקיים העולם. הראת לדעת כי הוא המקיים העולם, ואין לך שותף גדול מזה כדון וכהלכה. ולך לדעת כי מיום ברא אלוקים אדם לא חסר העולם דבר המעמיד צדיק יסוד עולם שהוא שומר שבת, כי אדם שומר שבת היה (ב"ר כב), ואחריו קם שת בנו, כי הוא היה צדיק גמור, ואחריו כמה צדיקים, וכשזה נופל כבר בא השמש שומר שבת מתושלח וכו', נח, שם, אברהם וכו', ומשם לא פסקה שמירת שבת מישראל, ואפילו במצרים היו שומרי שבתות כמאמרם ז"ל (שמו"ד א) ונכון, ע"כ.

זצ"ל, שהמעם שתקנו לומר סליחות מיד אחרי שבת, הוא על פי גמרא זו, דבאמירת ויכולו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, דהנה ידוע אצל שותפים השערים פתוחים, כלומר שהשותף יכול לומר דעתו בכל דבר, לכן במוצאי שבת אנו מבקשים שיאריך לנו השותפות, כדי שנוכל ללכת לומר סליחות, כפי שאנו אומרים 'במוצאי מנוחה קדמנוך תחילה', ולכן מובן שאומרים סליחות דווקא אחר שבת קודש.

הנה מדבריו נמצאנו למדים שענין השותפות נמשך עד מוצאי שבת, ולפי זה יבואר המשך הגמרא לענינים השייכים למוצאי שבת.

אכן היוצא לנו מדברי הגמרא, שיהודי השומר שבת מלווים אותו המלאכים לביתו, ולכן אנו נוהגים לומר 'שלום עליכם' בליל שבת למלאכים אלו. והנה המנהג לומר אחרי 'שלום עליכם' שתי פסוקים, 'כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך' (תהלים צא יא), 'ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם' (שם קכא ח). ונראה לומר שאומרים פסוקים אלו, להורות לנו שמלאכים אלו נשארים עם האדם למשך כל השבוע, לשמרו מכל צרה וצוקה.

צריך אלא לכזית. חמין במוצאי שבת מלוגמא. פת חמה במוצאי שבת מלוגמא, ע"כ.

הנה בדברי הגמרא אלו יש לבאר קצת כי בתחילה מיירי הגמרא בענינים השייכים לשבת ואח"כ ממשיכה הגמרא לדבר בענינים הנוגעים למוצאי שבת, וצריך לדעת מדוע מביאה הגמרא דברים הנוגעים בשבת בחדא מחתא עם דברים הנוגעים למוצאי שבת.

ולבאר הדבר נקדים דהנה ראיתי מכ"ק אדמו"ר המקור ברוך מסערת ויזניץ זצ"ל (שי"ד דיליה חל בשבוע הבעל"ט ביום שלישי ב' מרחשון) שמדקדק על הגמרא הנ"ל שכל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, דלכאורה מה מוסיף האדם ומה מכנים לשותפות עם הקב"ה. ומבאר דע"י שמירת הדיבור בשבת קודש נעשה השותפות, דהרי כתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו', ולכן אם האדם מקדש דיבורו בשבת, בדבר זה נעשה הוא שותף עם קונו.

וכתב שם עוד בשם חותנו בזו"ר כ"ק אדמו"ר מהרי"ד מבעלזא

אמנם בשתי ישובים לא הצליחו המחבלים ליכנס אליהם, אחד מהם הוא יישוב שומר שבת, ולכן לא נכנס אליו שום רכב, והיישוב השני הוא ישוב שחלק מתושביה הם שומרי שבת, וביום כיפור בדרך כלל השער סגור כי גם התושבים שעדיין אינם שומרי שבת אינם נוסעים ביום כיפור. והנה מפלאי תמים דעים לפני שמחת תורה החליטו שגם בשמחת תורה השנה יהיה השער סגור מפאת קדושת היום, ובזכות שמירת שבת ניצלו שתי ישובים אלו.

בסיפור הזה אנו רואים שגם אלו שלא שמרו שבת ורק קבלו על עצמם לא לנסוע בשבת זו, ניצלו ולא נזוקו, ועל פי זה יש לומר שכוונת הגמרא הוא כפשוטו, שגם אלו שהם עוברי עבירה ר"ל, אלא מדליקים נרות שבת, ומסדרים הבית לכבוד השבת, גם אלו יכולים לזכות לברכת השבת.

שמעתי לפני מספר שנים סיפור שהיה בארה"ב, ביהודי שנתקע עם רכבו בכביש ראשי בלי דלק, והתחיל ללכת רגלי בשולי הכביש להגיע לתחנת דלק, למחרת היה בשער של כל העיתונים פרסום על רוצח גדול שברח מהכלא, והיה תמונה של

ראיתי מובא מספר עצי לבנון שמדקדק בדברי הגמרא, שכשבאים המלאכים לביתו ומצאו נר דלוק ושלחן ערוך וממתו מוצעת מברכים אותו, ותימה הלא אנו רואים כמה אנשים פושעים ומחללי שבת ר"ל, שהמה ריקים מתורה ומצוות שמדליקים נרות בביתם בשבת, ואיך יתכן שהמלאכים ימצאו נרות דולקים והם יברכו אותם. ומתרגן, שהפשט בגמרא, שגר דולק הכוונה לנר מצוה ותורה אור, ושלחן ערוך היינו שמקיים כל המצוות שנאמרו בשלחן ערוך, וממה מוצעת היינו שמיטתו שלימה שמתנהג בקדושה וטהרה, וממילא זוכה עי"ז שתהיה ממתו שלימה כיעקב אבינו ע"ה.

שמעתי דבר מופלא ביותר שבטבח הנורא שארע בעצם יום שמחת תורה, ניצלו שתי ישובים שבהם לא נכנסו המחבלים הרוצחים ימ"ש, מפני שכל היישובים שבאזור היו גדורים בגדר, והדרך שהמחבלים נכנסו ליישובים היה באופן שחיכו לרכב שיכנס ליישוב, וכשנכנס רכב ליישוב נפתח השער של הגדר באופן אוטומטי, כי הוא מזהה את הרכב של התושבים לפי מספר לוחות הזיהוי. המחבלים החביאו עצמם, וברגע שנפתח השער אז קפצו לתוך היישוב.

מיד היה הורג אותו, שאלו השוטרים אם עבר יהודי על ידך, ענה להם שכך, שאלו השוטרים אם כן למה לא עשית לו שום דבר, ענה הרוצח שפחדתי ממנו מפני שליוו אותו שתי שומרי ראש ענקיים, כך השיב הגוי, אמנם אנו יודעים ששומרי ראש אלו הם המלאכים ששומרים על האדם.

יעזור השי"ת שיחוס עלינו אבינו שבשמים לרחם עלינו, ולשמור אותנו בשמירה עליונה, עדי נוכח לכיאת גוא"צ בב"א.

הרוצח, וביקשו של מי שיש מידע על הימצאו שיואל בטובו להודיע למשטרה יען כי מדובר באיש מסוכן ביותר. יהודי זה נזכר שאתמול כשהוא הלך בשולי הכביש עבר איש שהיה נראה כמו הרוצח, מיד התקשר למשטרה להודיע להם שראה איזה איש באזור הזה שנראה כמו הרוצח, ובסוף נלכד הרוצח, כשחקרו את הרוצח שאלו השוטרים אם עבר באזור זה, וענה להם שכך, השוטרים היו בתדהמה גדולה, שבררך כלל האיש הזה היה ידוע שפגיעתו רע, וכל מי שעבר לידו

קידושא רבא בצפרא דשבתא

השביעי לששת ימי המעשה'. ההבדלה בין יום השביעי לששת ימי המעשה אנו רואים מפורש בקרא. גם ההבדלה בין אור לחושך מפורש בקרא, 'ויבדל אלוקים בין האור ובין החשך' (שם פסוק ד). גם הענין של הבדלה בין ישראל לעמים מרומז בקרא, במה שכתב רש"י (שם פסוק א) אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החודש הזה לכם' (שמות יב ב), שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה מעם פתח בבראשית, משום כח

בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ (בראשית א א).

בספרים הק' מובא שכוונת הכתוב לומר ב' ראשית, שבבריאת העולם ברא הקב"ה את העולם באופן שיש ב' ענינים הנוגדים זה אל זה, וצריכים לבחור ולהבדיל בין דברים אלו. בבריאת העולם היו כל הענינים שאנו מזכירים בברכת 'המבדיל', 'המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום

שנאמר (בראשית ב ג) 'ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו וגו'.

ויש לומר עוד כוונה בהבדלה בין קודש לחול, שהבדלה זו נאמרה על שתי הדברות הראשונות מעשרת הדברות, אנכי ולא יהיה לך, שבענין זה יש הבדלה בין קודש לחול, אמנם הבדלה זו שונה מההבדלות האחרות, ולכן מתחיל עשרת הדברות עם א', להורות שבענין זה אין את הבחינה של ב' שמורה על שני ענינים שונים, אלא שבהבדלה זו אנו אומרים 'והוא אחד ואין שני', ולכן מתחיל העשרת הדברות עם א'.

ובזה יש לקשר סוף התורה עם תחילתה, דהנה רש"י מבאר הפסוק (דברים לד יב) 'ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל', 'ולכל היד החזקה' - שקיבל את התורה בלוחות בידיו, 'לעיני כל ישראל' - שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר ואשכרם לעיניכם (דברים ט ז), והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר אשר שברת (שמות לד א), יישר כחך ששברת.

והנה שבירת הלוחות נגרם ע"י הטא העגל, באמרום 'כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא

מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים וכו'. וזה הענין ההבדלה בין ישראל לעמים, להבדיל בין מצוה ראשונה שנצטוו ישראל לשבע מצוות בני נח. גם רש"י כתב שם בהמשך, שהכוונה של בראשית הוא כשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו (ירמיה ב ג), ענין זו גם בא להורות על ההבדלה בין ישראל לעמים.

והנה ככוונת ההבדלה בין קודש לחול, יש לומר שהוא בבחינה של כלל ופרט, שבכל ההבדלות ישנו בחינה של בין קודש לחול, לגבי ההבדלה בין אור לחושך אמרו חז"ל (בראשית רבה ב ה) 'והארץ היתה תהו ובהו' (בראשית א ב), אלו מעשיהן של רשעים, 'ויאמר אלוקים יהי אור', אלו מעשיהן של צדיקים, וזה גם בחינה של הבדלה בין קודש לחול.

בהבדלה בין ישראל לעמים, יש גם בחינה של הבדלה בין קודש לחול, כמו שאנו רואים בפסוק שמביא רש"י אודות ישראל שנקראו ראשית, שנאמר 'קודש ישראל לה' ראשית תבואתה'.

גם לגבי הבדלה בין יום השביעי לששת ימי המעשה יש בחינה של הבדלה בין קודש לחול, כמו

ידענו מה היה לו' (שם לב א), הווי אומר ששבירת הלוחות נגרם ע"י שפגמו במשה רבם שהוא משורש הדעת (עין תניא מב). ואמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פרק ה) שתקנו הבדלה בברכת חונן הדעת משום שאם אין דעת הבדלה מגין, ובשבירת הלוחות החזיר להם משה רבינו בחינה של דעת, ולכן אמר לו הקב"ה יישר כחך ששברת, וע"י דעת זו היה להם כח של הבדלה, וזהו מה שנאמר 'בראשית', שהכוונה ב' ראשית, להורות על ענין ההבדלה בין ב' ענינים שונים כדאמרן.

הנה הרב פינחס פרקל הי"ו עושה קידוש היום בביהמ"ד, וכפי מה שהבנתי הוא מפני שתי דברים, האחד לאות שבח והודיה להשי"ת על הניסים הגדולים שקרה עם זוגתו בשעת נפילת הטיל בעירנו, כמו שכבר הזכרתי כאמצע השבוע, שהיא היתה על האומבוס שנסע ברחוב רבי אלעזר המודעי בעיר, ולפתע החלה אזעקה, וכולם צעקו לנהג שיפתח את הדלת, והוא משום מה לא שמע ולא הקשיב להם, ורק בתחנה ברחוב רבי אלעזר המודעי הוא פתח את הדלת וכולם יצאו להסתתר, והתברר שאם הנהג היה פותח את הדלת במקום שהם ביקשו

והתחננו לפניו, היו ניזוקים ח"ו מהטיל כיון שבמקום ההוא הטיל נפל.

אולם צריכים לדעת שיש ילד מאחד מתפללי בית מדרשינו, שנפצע מהטיל שנמצא עדיין בבית חולים, והשם שלו לתפילה הוא נתן צבי בן חי' אסתר, שהשי"ת ישלח לו רפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל.

הסיבה השניה שרבי פינחס עושה קידוש היום מפני שבשבת זה הוא השבת של הבר מצוה שלו.

ועלה בלבי שבענין הודאה יש שתי בחינות שונים. והוא על פי מה שאמרתי כמה פעמים על מה שאנו אומרים בהלל, 'הללו את ה' כל גוים שבחוחו כל האומים כי גבר עלינו חסדו' (תהילים קי"א), 'יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו' (שם ק"ח ב), וצריכים להבין למה הגוים והאומים הם אלו שמשבחים את ה', אולם הטעם הוא מפני שרק הם יודעים מה שהם באמת רוצים לעשות לנו רעות, ורק בחסדי שמים שהקב"ה מצילנו מידם הם לא מצליחים להוציא לפועל את כל מה שזממו לעשות, ולכן רק הגוים שיודעים מחסדים אלו משבחים ומהללים את ה'.

הגוים משבחים את ה' באופן של 'כי גבר עלינו חסדו', והוא

את הקידוש הזה עורך גם הרב צבי אלימלך לינצר הי"ו שקנה חתן תורה בשביל אביו, והקשר של חתן תורה לשבת בראשית, כבר ביארנו בקשר של סוף התורה לתחילתה.

בענין כיבוד אב ואם מביא כ"ק
אאזמו"ר זי"ע, מה שכתב

ספר החינוך (מצוה לג), שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מדה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלוקים ואנשים. ושיתן אל לבו, כי האב והאם הם סבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנתו, וכשיקבע זאת המדה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובת האל-ברוך הוא, שהוא סבתו וסבת כל אבותיו עד אדם הראשון, ושהוציאו לאויר העולם וספק צרכו כל ימיו והעמידו על מתנתו ושלמות אבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת, שאלולי הנפש שחננו הא-ל, יהיה כסוס כפרד אין הבין, ויעריך במחשבתו כמה וכמה ראוי להזהר בעבודתו ב"ה.

הרי אנו רואים בדבריו, שענין כיבוד אב ואם גם קשור לענין השבת

משום שהגוים אינם מכירים את הבורא ית"ש, ולכן הם מתפעלים מן הניסים ואומרים 'כי גבר עלינו חסדו', אך יאמר נא ישראל, היינו כלל ישראל המכירים את ד', הם אומרים, כי אין זה גבורה, כי הרי לעולם חסדו בכל מעשיו.

הרי אנו רואים שיש שתי בחינות של ניסים, ניסים גדולים שהם בבחינה של 'כי גבר עלינו חסדו', ויש בחינה של ניסים שהם בבחינת 'כי לעולם חסדו', והיינו ניסך שבכל יום עמנו, וצריכים להבדיל בין שתי הבחינות של ניסים אלו, שהרי אמרו חז"ל (שבת ק"ה): הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף, ואנו אומרים הלל רק על הניסים הגדולים שהם בבחינת 'כי גבר עלינו חסדו', אולם גם בשעת שאנו משבחים הקב"ה על הניסים הגדולים, מוטל עלינו לכלול בשבח והודאה זו גם הניסים שהם בבחינת 'כי לעולם חסדו'.

וענין זה נכלל כמה שביארנו ב' ראשית, שבריאת העולם היה בענין ב', דהיינו שתי בחינות שונים, ומוטל עלינו החוב לדעת איך להבחין ולהבדיל בין שתי בחינות אלו של שבח והודאה.

והודאה להשי"ת כדאמרן, ובענין זו כבר אמרנו שיש שתי בחינות בחסדים אלו, ויש בה ענין הברלה ששייך לב' ראשית, שמורה גם על שתי בחינות שונים בענין שבח והודאה, וצריכים לדעת איך להבחין ולהבדיל ביניהם.

יעזור השי"ת שנזכה להודות ולשבח להשי"ת בכל הבחינות, ועי"כ נזכה לביאת גוא"צ בב"א.

דעוא דרעוין

אלוקים יהי אור', שיתגלה אורו של משיח, כמו שנאמר (ישעי' ס א) 'קומי אורי כי בא אורך'. וכתב שלפי זה יש לומר שבמכת חושך נתגלה להם מהאור שעתיד להיות בימות משיח בן דוד, ולכן, 'במשבתם', עולה תשפד כמספר דוד.

איתא מהבעש"ט זי"ע (בעש"ט עה"ת) שהחמש פעמים שכתוב 'אור' בפרשה זו, ממתיקים החמש אלפיו בפסוק 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק' (שמות טו ט). ולענינינו יש לומר, שצריכים להבין שבכל פעם שקמים האויבים עלינו, נסתרים שם הרבה אור, וצריכים לזכות לראות אור זו.

בספר דגל מחנה אפרים מבאר הפסוק 'ורא אלוקים את האור כי טוב ויבדל אלוקים בין האור

והארץ היתה תוהו ובהו וחושך על פני תהום ורוח אלוקים מרחפת על פני המים. ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור. וירא אלוקים את האור כי טוב ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך. ויקרא אלוקים לאור יום ולחושך קרא לילה ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (בראשית א ב-ה).

בספר אור למאיר (בא) להרה"ק רבי מאיר יהודה מביקאווסק זצ"ל בנו של הרב הקדוש רבי דויד'ל מדינוב, בנו של הבני יששכר, כתב לבאר הפסוק 'ולכל בני ישראל היה אור כמושבתם' (שמות י כג), על פי דברי המדרש (בראשית רבה ב ד-ה) שהפסוק 'והארץ היתה תוהו ובהו וחושך על פני תהום', מרמז על ד גליות, 'ורוח אלוקים מרחפת על פני המים', זה רוחו של משיח, 'ויאמר

לה בסופה, מ"ט דלא איערבב שטן. והנה ישנם אנשים שחושבים שהצרות שאנו עוברים בימים אלו, הם מחמת שלא תקעו בראש השנה כי הרי ראש השנה חל בשבת ולכן הגענו למצב של מריעים, אולם צריכים לדעת שבגמרא כתוב שמריעים בסופה, ואנחנו רק בסוף חודש תשרי ועדיין אנו אווזים בתחילת השנה, וא"כ נדמה שאין צריכים לחשב חשבונות כאלו.

אמנם אם יש גמרא שמדבר על המצב של היום, זה המשך הגמרא שם, שכתוב, שכל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בסופה, שנאמר (דברים יא יב) 'מראשית השנה' מרשית כתיב, ועד אחרית, סופה שיש לה אחרית. וכוננת הגמרא במה שכתב שרשה בתחלתה, שמתפללים בתחילתה כדלים וכרשים, ואנו בימים אלו שופכים שיח לפני האדון כל כדלים וכרשים, אנו אווזים כבר אחרי הימים טובים, ועדיין אנו אומרים אבינו מלכינו, ובעזרת השי"ת נזכה ונחיה ונראה ששנה זו יהיה מתעשרת בסופה.

ובין החושך' על פי דברי המדרש שגנוז לצדיקים, ובו משתמשים צדיקים בכל דור ודור. וכתב שם ששמע מזקיני הבעל שם טוב זיע, שהיכן נגנו האור ההיא, שגנוז בתורה. ולכן משתמשין צדיקים בכל דור ודור באור ההוא, היינו ע"י התורה, שיש בה אותו האור שיוכלין להסתכל בו מסוף העולם עד סופו. ומביא שם מה שכתב הבעל הפורים ש'את האור' בגימטריא בתורה, ועולה מנין תרי"ג.

בדברים אלו אנו רואים, שכדי לזכות לראות האור הגנוז במה שאמר קרא, 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק', צריכים להתחזק בלימוד התורה וקיום המצוות, כי ע"י התורה והמצוות אנו יכולים לזכות לראות האור ולהבין שכל מה שעושה לנו הקב"ה הוא לטובתנו.

ענין זה שהאור נגנו בתורה, גם מרומז בדברי המדרש (בראשית רבה ג ה) שכתב, שחמש פעמים אור הנזכרים בפרשה, הם כנגד חמישה חומשי תורה.

בחמשך הפרשה נאמר (בראשית ב ד) 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם', ומפרש רש"י

איתא בגמרא (ר"ה טו:) כל שנה שאין תוקעין לה בתחלתה מריעין

יש הפתח הצדדי של הה"א, שיכולים לחזור בתשובה.

ודבר זה צריך לעורר אותנו לתשובה, שהלא אנו כולנו קשורים ביחד, כמו שידוע מה שהיו אומרים בבבלא, 'או א בעלזער חסיד טוט אויס די שווארצע זאקן, שמד זיך א איד אין ברלין' (אם חסיד בעלז מוריד את הלבוש החסידי, זה גורם שיהודי המודרני בברלין ר"ל ישתמד), ולכן אם אלו שנמצאים על סף השאול תחתית, חוזרים בתשובה, זה צריך לעורר אותנו, שגם אנו נחזור בתשובה.

הנה פסוק זו 'כי ביה ה' צור עולמים' אנו אומרים בכל יום ב'ובא לציון בשלימותה, 'בטחו בה' עדי עד כי ביה יהוה צור עולמים. וצריכים להבין במה קשור 'כי ביה ה' צור עולמים' עם תחילת הפסוק שהוא ענין הבטחון.

במאמר המוסגר נזכיר מה שהזכרנו כבר, שהגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל מביא בספרו (במדבר) בשם האריז"ל (פע"ח שער ספירת העומר ז ענין ג) שהשם אכרמ"ם שהם האותיות הקודמות לשם אלקי"ם הוא השם של בטחון (עי' בזה"ק ח"ב כב.), ומבאר שם, שהאות הראשונה והאחרונה נשארות על מקומן, והשלוש אותיות האמצעיות

'בהבראם' - בה' בראם, שנאמר (ישעיה כו ד) 'ביה ה' צור עולמים', בב' אותיות הללו של השם, יצר שני עולמים, ולמדך כאן שהעולם הזה נברא בה"א, רמז שירדו הרשעים למטה לראות שחת, כה"א זאת שסתומה מכל צדדיה, ופתוחה למטה לרדת דרך שם, והפתח של הה"א מן הצד הוא הפתח הפתוח לשבים בתשובה, ועולם הבא נברא ביו"ד, לומר שצדיקים שבאותו זמן מועטים, כמו י' שהיא קטנה באותיות.

שמעתי השבוע מאברך שנסע בהסעה עם נהג צעיר, ובאמצע הדרך אמר לו הנהג שהוא חי בנס, הנהג שהיה בלי כיפה על הראש סיפר לו, שהוא עם עוד קבוצה של בחורים מעירנו, היו אמורים לנסוע לאיזה מסיבה באחת מהיישובים ליד עזה בשמחת תורה שכידוע נרצחו שם הרבה יהודים ה"י, ובסוף היה מריבה ביניהם ולא נסעו, ולכן אמר שהוא חי בנס. הנהג הזה למרות שהוא אינו לובש כיפה, קיבל על עצמו ללבוש ציצית ולהניח תפילין בכל יום.

הרי אנו רואים שאפילו אלו שהם קרובים לפתח התחתון של הה"א השאול תחתית, בכל זאת תמיד

בחמלת הבורא ישמח בכל אשר יעשה לו אלוקים, לא ירצה אלא מה שבחר לו בוראו.

האדם המכיר את גודל אהבת ה' אליו, שהוא כמו אב הרחמן, אדם כזה גם אוהב את קונו, כמו בן שמכיר את גודל אהבת אביו אליו, ומכח זה יש גם אהבה רבה מהבן לאביו, כמו בן אנו אומרים בברכת אהבה רבה, ברוך אתה ה' אוהב עמו ישראל, ומיד אח"כ אנו אומרים ואהבת את ה' אלוקיך. כשאנו מכירים שהקב"ה אוהב אותנו, מזה מגיע האדם לאהבת ה'.

ענין הבטחון הוא אדם המבין שהקב"ה אוהב אותנו, ולכן הוא בוטח בו, בגלל שהוא יודע כמה שהקב"ה אוהב אותו, ממילא הוא בוטח בו שידאג לכל צרכיו.

אמנם צריך האדם לדעת שאין מטרת הבטחון להיות מקבל ולזכות בזכות בטחונו כמה שיכול להשיג, אלא אדרבה מטרת הבטחון הוא חובת התמסרות ולהקריב מעצמו אל הבורא. ולא יהא בטחונו בה' בבחינת עבד המשמש את רבו לקבל פרס, שהוא בוטח בה' כדי לקבל צרכיו תמורת

מתחלפות, והשם אכדט"ם עולה בגימטריא ע"ד, ועם הכולל עולה במספר 'בטחון'. וכתב שם בדרך דרוש, דלהכי השם של בטחון קדם לאותיות 'אלוקים' הרומז למדת הדין, כי ע"י שהאדם סומך ובוטח בהשי"ת, בזה הוא מסיר כל הדינים, ובידו להפך מדת הרוגו לרחמים.

ונראה לבאר הקשר של בטחון למה שנאמר 'כי ביה ה' צור עולמים', דהנה בענין הבטחון יש כל מיני דרגות של בטחון, יש האדם שבעת צרה הוא בוטח בה', וזה דרגה נמוכה של בטחון, כמו ששמעתי השבוע שהיו אנשים ששאלו איפה יכולים להשיג ספר שער הבטחון של בעל חובת הלבבות, בגלל שהם רוצים להתחזק בעינין הבטחון בימים טרופים אלו.

אולם צריכים לדעת שענין הבטחון הוא אינו משמש האדם רק כשנקלע לעת צרה, אלא בכל מצב צריך האדם לשאוף להיות מהבוטחים לה', כמו שאמר דוד המלך (תהילים קמ"ג-ג) 'צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא' 'כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא'.

בספר אשרי איש כתב, שדרגה עילאה במדת ביטחון, הוא אדם המתמסר לבורא, שמתוך ההכרה

צריך להיות, באופן שהוא שואל מה אני יכול לעשות בשביל בוראי, וזה ענין ההתמסרות להשי"ת כדאמרן.

ולפי דברים אלו יש לומר כוונה בפסוק 'בטחו בה' עדי עד כי ביה יהוה צור עולמים, שהפסוק בא לומר שכמו בכריאת העולם יש כמה דרגות של אנשים, עולם הזה שנברא בה"א שמרמוזו לבעלי תשובה, ועולם הבא שנברא ביו"ד המרמוזו לצדיקים, כמו כן בענין הבטחון יש כמה דרגות במעלת הבטחון, וגם האדם שהוא כבר בוטח בה', צריך לדעת שבענין זה יש כמה וכמה מדרגות כדאמרן,

אמנם מה שנאמר (תהילים ל"א) 'הבוטח בה' חסד יסובבנו', כל אדם שהוא בוטח בה' בכל דרגה שיהיה, זוכה למה שאמר הקרא 'חסד יסובבנו'.

יעזור השי"ת שנזכה להיות מהבוטחים בה', ולזכות ע"י להבחינה של 'חסד יסובבנו', עדי נזכה לראות אורו של מלך המשיח בב"א.

בטחנו, ולא יהא בטחנו כסגולה כדי להשיג מבוקשו בזכות בטחנו בה'. אלא הבטחון הוא מהלך החיים של מי שמכיר גודל אהבת ה' אליו, ומתוך הכרה זו הוא מתמסר אל הבורא ובוטח עליו שיתן לו צרכיו כדי לעבדו.

הנה אמרו חז"ל (איכה רבה ב) 'חכמה בגוים תאמין'. היה נשיא בארה"ב בשם ג'ון קנדי שהרגו אותו. הנשיא הזה הגיע מעיר בוסטון, ולפני שהוא נבחר כנשיא הוא הגיע לכ"ק אאזמו"ר זי"ע לקבל ברכה.

אחד מהאמרות הכי מפורסמות שלו היו, אל תשאל מה שהמדינה יכול לעשות בשבילך, אלא שאל מה אני יכול לעשות בשביל המדינה שלי. מאמרה זו יכולים ללמוד מסר חזק לעניינינו, והוא להבדיל אלף אלפי אלפים, שלא יהיה העבודה באופן שהוא שואל מה הקב"ה יכול לעשות בשבילי, מה אני יכול לקבל מזה שאני בוטח בה', אלא העבודה של האדם

שיחות קודש

שמחת הבר מצוה

לנכד הרה"צ רבי אהרן ברנדזויין מסטרעטין שליט"א לדפו"ש

יום חמישי פר' בראשית אור לכ"ח תשרי תשפ"ד

זכורני שבתקופה שלמדתי בישיבה כבחור, באתי פעם לבני ברק על שבת לבקר את סב החתן – דודי רבי נחום זצ"ל, והרגשתי אז כאילו שהחזירו את השעון לאחור במאה שנים, ולדוגמא שכשנכנסתי לביתו הוא החל לתרץ את עצמו למה יש לו טלפון בבית, ועל כן חשיבות גדולה היא לי לומר כמה מילים בשמחת נכדו.

הנה כתב בזה"ק (פר' וישלח קסה): שהאדם נולד אך עם היצר הרע, ויצר הטוב בא לו לאדם ביום הבר מצוה, ובפרשתן (בראשית ו ה-ו) 'וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו, וראיתי בשם זקני הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע בביאור דברי חז"ל (עירובין יג:) 'שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא, נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא', וביאר המהרש"א (מכות כג:) לשון הגמרא 'נמנו וגמרו', והיינו כיון שיש רמ"ח מצוות עשה ושס"ה ל"ת, וא"כ קרוב האדם בעולם הזה להפסד יותר מלשכר, וא"כ שמחשבון המצוות והעבירות נמצא כך, לכן 'נמנו' שנוח לו לאדם שלא נברא.

והוסיף הר"ר שמעלקא זי"ע על פי מה דקיימ"ל (קידושין מ.) שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרף למעשה,

נמצא א"כ שהמצוות עשה הם כפולים וא"כ רבים יותר מאשר הל"ת, ולפי"ז אתו שפיר ביאור לשון הכתוב 'וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ', היינו שמעשיו הם רעים וחטאים, ולא זו בלבד אלא 'וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום', היינו שגם מחשבותיו הם רעים וחטאים, לכן 'וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו' שיוצא שנוח להם שלא נבראו.

וכבר אמרתי שרצון הוא מלשון אבה, כמו שנאמר (דברים כה ז) 'לא אבה יבמי', ולפי זה יש לומר שרצונותיו של האדם באים לו בירושה מאבותיו וזקניו בדורות הקודמים, שלפי איך שהם נהגו יש ברצון צאצאיהם לעשות כן, והנה הבחור מרדכי שלמה ני"ו כולנו יודעים באיזה בית הוא גדל אצל אביו רבי שלום שליט"א, וביותר על היחוס הגדול שמגיע עד הבעש"ט ובעל הקדושת לוי והמאור עינים ורבי אברהם המלאך ורבי שלום שכנא זכותם יגן עלינו, ובחור כזה בוודאי שרצונותיו הם טובים ואין צירוף למחשבות רעות ח"ו, וא"כ נוח לו שנברא יותר משלא נברא.

והנה איתא בסה"ק שבזמן שמחה האבות באים מגן עדן להשתתף בשמחת צאצאיהם, ובוודאי שאימך ע"ה ג"כ משתתפת בשמחה, והיא הדוחקת ברצונות הטובים של בחור הבר מצוה, ובוודאי שהיא מלאה תענוג ונחת בראותה את בחור הבר מצוה במעלותיו.

ויעזור השי"ת שיזכה בחור הבר מצוה לגדול בתורה ובעבודה וביראת שמים, וכן הסב רבי אהרן בן שרה לרפ"ש, יעזור השי"ת שיזכה לראות ממנו נחת, וגם הוא גרם לרצונותיו הטובים של נכדו הבחור ני"ו, ושיזכה האב רבי שלום שליט"א לראות ממנו ומכל צאצאיו נחת דקדושה, ושנזכה כולנו לנחת מצאצאינו, ובפרשת בראשית כולנו כמו בחור הבר מצוה וביכולתנו להתחיל מחדש ביתר שאת, ויעזור השי"ת שנזכה לגאולה השלימה ולבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

סעודת ראש חודש לדגל ייסוד שיעור 'עמוד היומי'
 ע"י הרה"ג ר' אפרים פישר שליט"א בהיכל בית מדרשינו
 יום ראשון פר' נח ליל ב' דר"ח מרחשון תשפ"ד

הנה סעודת ראש החודש הזו יש בה גם ענין של שמחת התורה, לאחר שיום שמחת תורה שעברה עלינו נהפכה עלינו משמחה לאבל, ולכן נשלים עתה את השמחה של התורה שנלקחה מאיתנו, ואני זוכר בילדותי בבית המדרש של כ"ק מרן אאמו"ר זי"ע שהיינו עמלים קשות בשמחת תורה לשמח את היהודים המבוגרים שהיו מתפללים שם, משום שהם לא רצו לרקוד בטענה שהם לא למדו ולכן אין להם לשמוח בשמחת התורה, ואכן באמת ששמחת התורה היא בעיקר בלימוד התורה ממש, ובפרט עכשיו בייסוד של חבורה ללימוד עמוד היומי במסגרת דרשו, ועיקר התועלת היוצא מלימוד זה הוא המחייב, וזה גורם לאדם שיתמיד בלימוד על אף הטרדות העוברים עליו וכן גם השמחות, ואלו מפריעים מהלימוד, ובמסגרת מחייבת קל הוא לו להתגבר על המפריעים.

וזה הכוונה במאמר חז"ל (שבת לא.) 'בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו וכו' קבעת עתים לתורה', היינו הקביעות ללימוד התורה, ובקביעות מזוזה מברכים הנוסח 'לקבוע מזוזה', וכמו כן צריך לקבוע את עצמו לתורה כמו המזוזה הקבועה לדלת הבית לעולם בלא הפסק, והקביעות גורמת לו שלא ישכב לישון קודם שלמד את הלימוד היומי שקבע לעצמו.

וידוע שבני ישראל עוברים בימים אלו זמנים קשים, ובפרט על העם היושב בציון, וכולם מרגישים ואין צריך לפרט, ובמסגרת הלימוד החדש הרבה אנשים מתחזקים וקובעים את עצמם ללימוד התורה המגינה ומצילה, וזה מסייע לחיזוק בלימוד התורה.

ואיתא בגמרא חולין (ס:) 'כתיב ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, וכתב את המאור הגדול ואת המאור הקטן, אמרה ירח לפני הקדוש ברוך הוא, רבש"ע אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, אמר לה לכי ומעטי את עצמך וכו' אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו כפרה עלי שמייעטתי

את הירח', והנה איתא בזוה"ק (פר' תרומה קסא). 'דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא', ולפי זה אתו שפיר השייכות בין ראש חודש ללימוד התורה, שהתורה היא מקור בריאת העולם, ואם האדם רוצה לתקן בר"ח את מיעוט הירח, העצה שיעסוק בתורה שממנה נבראה הירח במקורה.

והנה הפחד שיש עתה בעולם הוא על עצם קיום העולם, שכולם חוששים מה יעשה בעולם, ואנו צריכים לדעת שבריאת העולם תלויה ועומדת בתורה הקדושה, וכן גם קיום העולם בכל רגע ורגע, כנוסח התפילה 'יוצר אור ובורא חושך', היינו בהווה ממש ולא רק שבראם בעבר.

ושמעתי בשם אחד מהגדולים שאמר שלכן ברא הקב"ה את העולם באופן שכל מדינה תהא שונה מחברתה בשעות היום, כיון שהעולם מתקיימת רק על ידי לימוד התורה, ולכן כל מדינה שונה בשעות היום כדי שבכל שעה ושעה יהיו אנשים שילמדו תורה.

והנה בפרשת נח נאמר (ו, יא) 'ותמלא הארץ חמס', וממש כמו שהיה כאן בארץ ישראל, והעצה לכך היא לבנות תיבה כמו שבנה נח, ותיבה היינו תיבות של תורה ותפילה, והיא אשר הצילה את נח ובניו מהמבול, וזה 'צהר תעשה לתיבה' (ו, טז), והיינו שהתורה והתפילה תאיר ותזריח גם לאחרים ולא רק לעצמו, וכמו שביארו החילוק בין נח לאברהם אבינו שאברהם פרסם את האלוקים בכל העולם והשפיע על אחרים, ונח שמר רק על עצמו ומשפחתו ולא פעל על אחרים שינצלו גם הם.

וב"ה שזכינו שהרב אפרים שליט"א מאיר גם על אחרים מאור התורה, שלעצמו די לו במה שהיה לומד וילמד, ולא הסתפק בכך אלא פועל ומפעיל אחרים ג"כ שיקבעו עיתים לתורה, ויעזור השי"ת שנזכה לסייעתא דשמיא, ובזכות החיזוק בדברי תורה נזכה להינצל מכל הצרות המתרגשות לבוא לעולם, ונזכה לביאת המשיח בב"א.

סעודת ראש חודש בחיבל בית מדרשינו

יום שני פר' נח ב' דר"ח מרחשון תשפ"ד

ראיתי מובא בשם הרה"ק רבי צבי הירש מזידטשוב זי"ע שאמר שבסעודת ראש חודש יש סגולה להינצל מכל מיני עניינים של מוות, ומביא מהפסוק (תהלים סח כא) הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלֵה' אֲדֹנָי לְמִנּוֹת תּוֹצְאוֹת, והנה תוצאו"ת בגימ' תתק"ג, כדאיתא בגמרא ברכות (ה.) 'תשע מאות ושלושה מיני מיתה נבראו בעולם, שנאמר למות תוצאות, תוצאות בגימטריא הכי הוו', ומביא על השם סרח בת אשר, סר"ח ר"ת ס'עודת ראש חודש, ב"ת אש"ר ג"כ בגימ' תתק"ג. ולכן נמצא שבסעודת ר"ח יש זכות להינצל ממיתה.

וחשבתי בזה, שבתפילת מוסף אנו מתפללים 'ותשועת נפשם מיד שונא', וקודם לכן אומרים 'ראשי חודשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם', ובתפילת גשם בשמחת תורה בזמן הרציחות הנוראות כאן בארץ ישראל התפללנו 'תולדותם נשפך דמם עליך כמים', וזה שאנו אומרים בראש חודש 'זמן כפרה לכל תולדותם', היינו כפרה לרציחות של 'תולדותם נשפך דמם'.

ולפי דרך הפשט מה שאנו מתפללים 'ותשועת נפשם מיד שונא', היינו היצר הרע שנקרא שונא כדאיתא בגמרא סוכה (נב.) 'שבעה שמות יש לו ליצר הרע וכו' שלמה קראו שונא', אבל בדרך רמז יש לומר הכוונה לשונאים הקמים עלינו להורגנו, והיינו המשך התפילה 'מזבח חדש בציון תכין', היינו שלא נצטרך עוד להקריב על המזבחות קרבנות שנרצחו בפרעות נוראות כאלו.

ובפרשת פנחס על הפסוק (במדבר כה יא) בקנאו את קנאתי בתוכם פירש רש"י: 'בנקמו את נקמתי, בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף', וביאר האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זצ"ל על פי מה דאיתא בחז"ל (ברכות ה.) 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע', ומה שיש בכוח האדם לרגוז הוא משום שגם הקב"ה מרגיז עצמו כדכתיב (תהלים ז יב) 'ואל-

זועם בכל יום', ואמרו חז"ל (ברכות ז.) 'וכמה זעמו רגע', ועוד איתא שם בגמרא 'וזו היא רגע, ואין כל בריה יכולה לכוין אותה שעה חוץ מבלעם הרשע דכתיב ביה ויודע דעת עליון, השתא דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון הוה ידע, אלא מלמד שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה וכו' אמר להם הקב"ה לישראל, דעו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט'.

ונמצא א"כ שפנחס היה צריך לעורר זעם וקצף כדי שבכוח זה יהיה לבני ישראל כוח להתרגז ולקצוף על היצר הרע ולנצחו, ובאמת שבזמן שמשתמשים בזעם וברוגז כדי לנצח את היצר הרע, שוב אין צריכים מלחמות בעולם כיון שהרוגז משמש לענין אחר.

ויעזור השי"ת שיהא שלום ושלוה בעולם, ושנזכה שיתקיים בנו התפילה 'מזבח חדש בציון תכין' בביאת גוא"צ בב"א.

תולדותיהם של צדיקים

עובדות וסיפורים על צדיקי הדורות
שיז"ד הל בשבוע הבעל"ט

הרה"ק בעל מאור עינים זי"ע
י"א חשון תקנ"ח

בשבוע הבא (י"א חשון) חל היו"ד קדישא של הרה"ק בעל המאור עינים זי"ע, ומסופר שפעם התאכסן באכסניא על אם הדרך, ודרכו של המאור עינים הייתה לערוך בכל לילה תיקון חצות, ובאותו הלילה בזמן שערך תיקון חצות ובכה על גלות השכינה, שמע בעל האכסניא קול בכי תמרורים, ועלה למעלה לחדרו של המאור עינים ושאלו למה הוא בוכה כל כך, ענה לו שהוא בוכה על חורבן בית המקדש, ולפליאת בעל האכסניא מה ענין הבכי לבית המקדש, התחיל המאור עינים לספר לו על בית המקדש שהיו עובדים בו את העבודה בהקרבת קרבנות, ועד שנחרבה הבית ולכן אנו מצירים על חורבנה ומצפים לשוב לארץ ישראל.

אמר בעל האכסניא שהוא מבין את גודל הצער וגם הוא חפץ שהמשיח יבוא לגאלנו ושישיבנו לארץ ישראל, אבל עדיין צריך הוא לשאול בדעת אשתו אם היא מסכימה לכך, והלך תיכף לאשתו והתחיל להסביר לה על ענין בית המקדש שנחרב, ושהמשיח יבוא להחזירנו לארץ ישראל, תמחה אשתו ושאלה את בעלה מה יעשה עם הפרות והחמורים שיש להם כאן, חזר הבעל למאור עינים ואמר לו שאשתו אינה מסכימה לנסוע לארץ ישראל, הסביר לו המאור"ע שכאן בחוץ לארץ הם סובלים צרות מאת הגויים והקוזאקים אשר סביבותם, ובארץ ישראל לא יסבלו עוד, חזר שוב אל אשתו וחזר על דברי המאור עינים.

ענתה לו אשתו ואמרה: "תאמר לרבי שיאמר למשיח שיקח את הגויים לארץ ישראל ואותנו ישאיר כאן על רכושנו".

(סעודת מלוה מלכה פרשת נח תשפ"ב)

הרה"ק בעל יסוד העבודה מסלונים זי"ע

י"א חשוון תרמ"ד

בשבוע הבא (י"א חשוון) חל היו"ד קדישא של הרה"ק בעל יסוד העבודה מסלונים זי"ע, ומסופר שאביו של היסוד העבודה רבי דוד היה סוחר במלח, והוא היה היחיד שהיה מורשה למכור מלח בכל האזור ההוא, עד שהגיע עוד יהודי והתחיל למכור מלח והיה חשש לפרנסת רבי דוד, בצר לו הלך אל הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע לבקש ברכה להצלחה בפרנסה, ובירכו הרה"ק שלא יזיק לו המתחרה השני, וכך היה שרבי דוד לא ניזוק מכך והמשיך לראות חיל במסחרו.

אלא שלאחר זמן חזר ובא לפני הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע, ואמר שאף שפרנסתו לא נתמעטה מחמת אותו המתחרה, אלא שברצונו לקבל ברכה שאף לא יפריע לו ושלא יצר עינו על כך שיהודים נכנסים לחנותו של המתחרה, ובירכו הרה"ק וכך היה שלא הפריע לו.

ולאחר זמן שוב חזר לפני הרה"ק ואמר שאף שאין זה מפריע לו שאנשים אחרים נכנסים לחנותו של השני, אבל עוד ברצונו לקבל ברכה שבכל פעם שיראה אדם נכנס לחנותו של השני, ישמח בלבבו כאילו היה האיש נכנס לחנותו שלו, וכך היה ובירכו הרה"ק, ובזכות זה זכה לבן כהיסוד העבודה זי"ע, ושמעתי פעם גירסא שהבית אברהם מסלונים זי"ע סיפר מעשה זה, ולאחר שסיים לספר שאלו אחד מהחסידיים למה זכה רבי דוד בשכר זה, וענה הבית אברהם שזכה לחתן כהיסוד העבודה, והיינו שרבי דוד לא היה אביו אלא חותנו של היסוד העבודה.

(סעודת מלוה מלכה פרשת נח תשפ"ב)

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הרה"ח ר' מרדכי שלמה לודמיר הי"ו
לדגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו שתחי'
בשעטומי"צ למזל"ט

שמחת החתונה תתקיים ביום ראשון ז' חשון פר' לך הבעל"ט
באולמי גולדן סקיי רח' המגיד ממעזריטש 32 ביתר

ויה"ד שיוזבו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,
בנין עדי עד בקשר של קיימא, ויזכה לרוות רוב נחת ותענוג
דקדושה מהם ומכל יוצ"ח.

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הרה"ח ר' אליהו דויטש הי"ו
לדגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו שתחי'
בשעטומי"צ למזל"ט

שמחת החתונה תתקיים ביום רביעי י' חשון פר' לך הבעל"ט
באולמי הכרמים רח' הרצוג 31 בית שמש

ויה"ד שיוזבו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,
בנין עדי עד בקשר של קיימא, ויזכה לרוות רוב נחת
ותענוג דקדושה מהם ומכל יוצ"ח.